

valget for Forretningsordenen at nå til en enighed, der gerne skulle være meget, meget bred.

Jeg vil på den radikale gruppes vegne gerne gentage et par af de centrale standpunkter, vi lægger vægt på ved dette lovforslag: Vi er fra radikal side optaget af, at både Folketinget og regeringen får mulighed for at nedsætte undersøgelseskommissioner. I de fleste tilfælde skal kommissionen efter vores opfattelse implicere en dommer. Dommere er ikke i alle tilfælde nødvendige, men det skal efter vores opfattelse være muligt at inddrage dem.

Vi er klar over de problemer, som højesteretspræsidenten i sin tid fremførte, men vi læser hans udtalelser som en advarsel. Som en slags generel indvending imod at inddrage dommere kan vi ikke opfatte dem.

Et andet punkt, der tidligere har været genstand for debat, en meget heftig debat endda, er, om der skal være åbne eller lukkede døre.

For os er det ikke et enten-eller, men et både-og. Vi er i udgangspunktet tilhængere af åbne døre, men med mulighed for at lukke dem, når kommissionen finder det nødvendigt. Der kan være mange hensyn at tage, både til enkeltpersoner, hvis retsstilling skal sikres, og til f.eks. bankhemmeligheder eller andre af den type ting, som man bliver nødt til at have en vis lukkethed omkring.

Vi håber, at man gennem udvalgsarbejdet når frem til enighed, og at man i sidste ende får så bred en vedtagelse som muligt af dette lovforslag.

Søren Søndergaard (EL):

Som det er blevet bemærket, er det jo mildest talt ikke første gang, vi diskuterer dette lovforslag. Og det er blevet ramt af Enhedslistens rotationsprincip, så det nu er mig, der har den opgave at give vores meldinger om nogle af de hovedspørgsmål, som har været oppe i debatten om forslaget.

For det første angående lukkede eller åbne døre: Det er vores opfattelse, at udgangspunktet skal være åbne døre med ret til at lukke dem.

For det andet spørgsmålet om, hvem der skal kunne nedsætte en undersøgelseskommission:

Dér er det vores opfattelse, at det skal regeringen kunne, men at Folketinget også skal kunne gøre det, og at man måske endda skulle overveje den mulighed, at et mindretal i Folketinget skal kunne kræve det.

Det er måske en kættersk tanke, men hvis man forestiller sig en regering, som bruger sit

flertal til rent faktisk at gøre ting, som er i strid med lovene og reglerne, kunne det jo være en mindretalsgaranti at kunne påkalde sig den mulighed, ligesom der er mulighed for, at et mindretal af en vis størrelse – en tredjedel af medlemmerne – i visse situationer og på de givne betingelser kan kræve spørgsmål ud til folkeafstemning.

For det tredje mener vi, at spørgsmål om offentlige og halvoffentlige selskaber skal med.

For det fjerde mener vi, at dommeres medvirken absolut skal være mulig, men fortrinsvis på lavere niveauer. Og vi synes, det er et dårligt argument – som det næsten bliver sagt – at hvis der er dommere med, bliver undersøgelsen alt for autoritativ, altså alt for troværdig, fordi den bliver så god, at folk tillægger den for stor betydning.

Det synes vi er et lidt farligt argument, og vi synes faktisk, at når de her undersøgelser foretages, skal de være så gode som muligt, og hvis det kræver dommeres medvirken, så skal dommere medvirke.

Det afgørende det er så, hvordan det bruges i de konkrete situationer, og dér kan vi jo prøve at se det i forhold til PET-sagen og det forslag, som vi skal behandle på torsdag i næste uge. Og jeg synes, der er to ting, som det måske kunne være interessant at trække frem, bare af hensyn til debatten.

Den ene ting, jeg vil trække frem, er habilitetskravene.

I det forslag, som vi behandler her, L 3, hedder det i § 3: »Undersøgelseskommissionens medlemmer skal være uvildige og uafhængige af de myndigheder, personer m.v., hvis forhold undersøges.«

Den bestemmelse er gentaget i § 2 i lovforslaget om en PET-undersøgelse. Men hvis man så går ind i bemærkningerne, står der noget dér, som i hvert fald ikke umiddelbart fremgår af bemærkningerne til § 3 i L 3. Der står nemlig:

»Habilitetskravene udelukker ikke alene personer, der har været ansat eller på anden måde haft tilknytning til Politiets Efterretningstjeneste, men f.eks. også personer, der i den offentlige debat på forhånd har tilkendegivet deres opfattelse af de spørgsmål, der skal undersøges og vurderes af kommissionen.«

Hvordan det rent konkret skal forstås, synes jeg nok er en overvejelse værd; vi vil i hvert fald gerne rejse en diskussion om det. For vi skulle jo nødig komme i den situation, man har i USA, hvor det jo er sådan, at forudsætningen